

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้มุ่งหมายที่จะตรวจสอบปรากฏการณ์โหยหาอดีตผ่านภาพยนตร์ไทยยุคหลังวิกฤตเศรษฐกิจ 2540 และเพื่อทำการวิเคราะห์กระบวนการสื่อความหมายในภาพยนตร์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทย กรณีศึกษาคือ ภาพยนตร์สองเรื่องคือ แฟนฉัน และ เพื่อนสนิท

ผลการศึกษาพบว่า เรื่องเล่าและการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ทั้งสองเรื่อง ถูกนำเสนอผ่านประสบการณ์สังคมที่ผู้คนธรรมดาสามัญสามารถรับรู้และสัมผัสได้ เป็นความทรงจำจากปัจจุบันที่มองย้อนกลับไปถึงช่วงเวลาในอดีตไม่ว่าจะผ่านภาพวาด, เสียงเพลง, สีน้า, สิ่งของ, จากเหตุการณ์ต่างๆ เนื้อหาเชิงโครงสร้างของภาพยนตร์ทั้งสองเป็นเรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ของชนชั้นกลางไทย ที่ความทรงจำถูกยกมาดอกร้าว่าอดีตเป็นสิ่งมีค่าอันควรวิไลหา เพื่อให้บุคคลสามารถเดินหน้าต่อไปบนความยุ่งเหยิงของปัจจุบันและความทรงจำคือความสุขปนทุกข์ที่เจ็บปวด ไม่อาจย้อนคืนไปเหมือนเดิม ทว่าชีวิตควรก้าวต่อไปข้างหน้า กล่าวได้ว่าหลังวิกฤตเศรษฐกิจ 2540 อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยได้มีการผลิตภาพยนตร์ย้อนยุคแบ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และภาพยนตร์ย้อนยุคโหยหาอดีต ซึ่งแบบหลังมีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับการใช้ชีวิตธรรมดาของชนชั้นกลางที่ยังร่วมสมัยมาถึงปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้สัมพันธ์ไปกับอาการสังคมที่โหยหาอดีตอันดีงาม ดังปรากฏผ่านการใช้ชีวิตของชนชั้นกลางที่บริโภควัฒนธรรม หรือ 'อดีต' ผ่านสินค้าน้ำ ความทรงจำ ตลอดจน เรื่องเล่าต่างๆ ในฐานะที่พวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนชาติไทย ภาพยนตร์ในฐานะอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่ผลิตสินค้าป้อนตลาดผ่านการคิดและวางแผนการตลาดอย่างจริงจังจึงประสบความสำเร็จ และในอีกด้านหนึ่ง ภาพยนตร์ศึกษา ดังที่เสนอในงานศึกษานี้ ก็สามารถตรวจสอบอาการของสังคมที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์เหล่านั้นได้อย่างมีนัยสำคัญ

This independent study is aimed to examine the nostalgic phenomena through Thai films produced after the Thai economic crisis of 1997, and to analyze the processes of signification in that films which, this study argues, represent the nostalgic phenomena in Thai society. The two film case studies are *Fan Chan* and *Phuen Sanit*.

The research results show that the narratives and the narrating processes in the two films are represented and signified through social experiences which ordinary peoples are able to perceive and make sense of. It is a memory in the present which is seen retrospectively to the past, through such things as a painting, a song, a commodity, a scene, and the events. The structural meanings of these two films are stories of the character's internal conflict which reflects a Thai middle class's worldview. In this worldview, a collective memory is brought back to affirm the fact that the past is valuable to yearn for. The searching for the past is to liberate, the middle class, to be able to move on under the hardship of the present situations. And, these memories are happiness and sadness that could not be repeated or revisited. But life goes on. After the economic crisis in 1997, it could say, the Thai film industry has produced a period film which can be classified into the historic and nostalgic films. The latter film is a story of the Thai middle class's ordinary life which is still continued until today. All these processes are related to a social symptom of nostalgia which yearns for a return to the good past. It is manifested through the ways the middle class consume cultures or the past through commodities, memories, and the stories as they are members of the Thai imagined community. The film as the culture industry that produces and distributes the commodities to the markets, by ways of thinking and good planning on the marketing, is therefore successful. On the other hand, the film studies, as demonstrated in this study, is also able to significantly examine a social symptom that is reflected through those films.